

PLAN PRIMENE PREVENTIVNIH MERA U SKOLI “MILAN DJ. MILICEVIC“

Zastita i bezbednost od zarazne bolesti COVID19

maj 2020

1.1. Protokol ponašanja u radnom prostoru, bliski kontakti, držanje socijalne distance

Bliskim kontaktom smatra se rad iz neposredne blizine.

Zbog onemogućavanja bliskog kontakta, skola je dužna da obezbedi poštovanje broja zaposlenih koji mogu boraviti u radnom prostoru i bezbedan razmak od 2 metra između istih.

Na vidnim mestima je istaknuto uputstvo o držanju socijalne distance, odnosno o organičavanju i kontrolisanju kretanja eksternih lica.

Razdaljinu od 2 m održavati na sledeći način:

- ✓ Izbegavati neposredan kontakt sa licima koja rade ili borave u radnom prostoru.
- ✓ Smanjiti na najmanju moguću meru prepiske preko štampanih dokumenata.

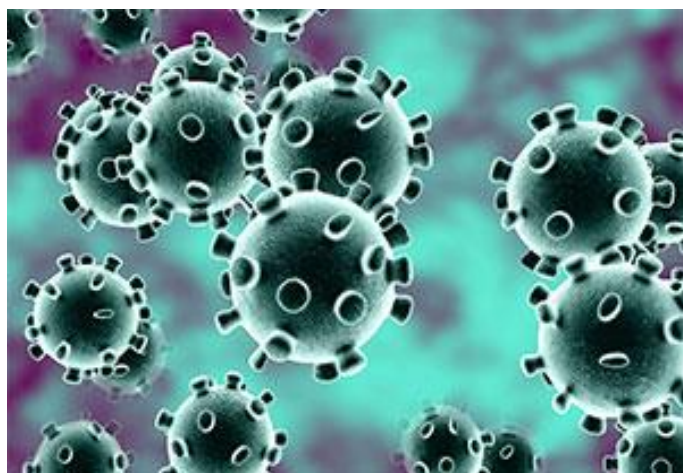
Zaposleni u skoli, kao i eksterna lica koja dolaze u posetu skoli, u obavezi su da se primenjuju propisane mere, odnosno protokol ponašanja.

1.2 Lična zaštitna sredstva

Skola će svim zaposlenima obezbediti lična zaštitna sredstva (maske i rukavice).

Zaposleni u skoli u obavezi su da primenjuju propisane mere koje se odnose na upotrebu sredstava za ličnu zaštitu.

Preporuka je i da eksterna lica koja dolaze u posetu u skolu nose maske i rukavice koje su dužni da sami obezbede.

1.3 Dezinfekcija radnog prostora, opreme za rad

Virus se može zadržati na površinama i zbog toga treba izbegavati dodirivanje svih površina kao što su: gelenderi, kvake, dugmad i prekidači i sl.

Nije sigurno koliko dugo virus koji uzrokuje COVID-19 preživljava na spoljnim površinama, ali je verovatno da se ponaša poput ostalih koronavirusa. Nedavnim pregledom preživljavanja humanih koronavirusa na površinama utvrđene su velike varijabilnosti, u rasponu od 2 sata do 9 dana. Vreme preživljavanja zavisi od brojnih faktora, uključujući vrstu površine, temperaturu, relativnu vlažnost i specifičnog virusnog soja.

Efikasna inaktivacija može se postići u roku od jedne minute upotrebom uobičajenih dezinfekcionih sredstava, kao što su 70% etanol (alkohol) ili natrijum-hipohlorit.

Skola će vršiti pojačane higijenske mere i dezinfekciju radnog prostora i opreme za rad, svakodnevno pre početka rada, povremeno u toku rada i po završetku rada.

1.4 Korišćenje klima uređaja u radnom prostoru

- ✓ Centralni klima uređaj može da proširi bolest. Tokom epidemije, upotrebu centralne klime zaustaviti, a ako to nije moguće smanjiti na minimum.
- ✓ Posebno obratiti pažnju na sledeće:
  - Uključite istovremeno i izduvni ventilator.
  - Detaljno očistiti i dezinfikovati klima uređaj, centralni ili necentralizovani.
  - Redovno otvarati vrata i prozore da bi se održala cirkulacija svežeg vazduha.

2.0 PRIMENA PREVENTIVNIH MERA ZA SPREČAVANJE ŠIRENJA ZARAZNE BOLESTI COVID-19 IZAZVANE VIRUSOM SARS-COV-2 ZA VREME OBAVLJANJA POSLOVA

2.1 Opšte preventivne mere

Kako bi se umanjio rizik infekcije i širenja zaraze, potrebno je primenjivati sledeće opšte preventivne mere i preporuke:

- ✓ Obezbediti da svi zaposleni ukoliko imaju simptome koji ukazuju na COVID - 19 ne dolaze na posao, već da se odmah povuku u samoizolaciju.
- ✓ Obavezno je da se ove osobe u tim slučajevima odmah jave svom neposrednom rukovodiocu i lekaru i epidemiologu i dalje postupaju po njihovim instrukcijama.
- ✓ Za sve zaposlene obezbediti lična zaštitna sredstva i sredstva za dezinfekciju ruku.
- ✓ Izbegavati bliske kontakte, posebno sa osobama koje imaju simptome prehlade i gripa, odnosno omogućiti minimalnu distancu od druge osobe najmanje 2 metra.
- ✓ Poštovati savete epidemiologa i lekara koji svakodnevno apeluju na celokupno stanovništvo da poštuje mere prevencije.
- ✓ Strogo poštovati sve mere nadležnih organa o ograničenom kretanju ili potpunoj zabrani kretanja, kako bi se usporilo širenje virusa.

- ✓ U slučaju da se u radnom prostoru zadesi osoba sa simptomima nalik prehladi ili gripu, a ne ponaša se u skladu sa merama opšte prevencije, zamoliti je da napusti radni prostor, a slučaj prijaviti epidemiološkoj službi. Ukoliko odbije da se udalji, evakuisati sve iz njegove blizine i pozvati obezbeđenje ili policiju.
- ✓ Ukoliko se u radnom prostoru zadesi osoba kojoj se stanje nalik prehladi ili gripu naglo pogorša, potrebno ju je na bezbedan način izolovati i pozvati hitnu medicinsku službu.
- ✓ U slučaju da dođe do sumnje da je zaposlenih inficiran koronavirusom i bude upućen u „samoizolaciju“ (svojevoljno ili po predlogu lekara), potrebno je da obezbedi medicinsku potvrdu da je po ovom osnovu odsustvovao. Zabranjena je zloupotreba date situacije.

2.2. Posebne preventivne mere

- ✓ Zaposlenima na dnevnom nivou obezbediti korišćenje sredstava za osnovnu higijenu (toplu vodu i sapun, sredstva za dezinfekciju ruku i radnih površina).
- ✓ Za sve organizacione celine obezbediti dodatna sredstva za dezinfekciju: alkohol 70%, Domestos za podove i sanitarije. Preporučeno sredstva za dezinfekciju podova je 1% rastvor natrijum hipohlorita.
- ✓ Za sve zaposlene obezbediti sredstva za ličnu zaštitu: maske i rukavice.
- ✓ U svakog organizacionoj celini, u radnom prostoru, na vidnim mestima istaći Uputstva za zaposlene i ekserna lica, koja sadrže instrukcije o dozvoljenom broju ljudi u radnom prostoru, najmanje rastojanje između osoba (ne može biti manje od 2m) i obavezno ponašanje za vreme boravka u radnom prostoru. Uputstva su sastavni deo Plana preventivnih mera.
- ✓ Identifikovati rizične kategorije među zaposlenima (stariji od 65 godina, zaposleni sa hroničnim oboljenjima, majke dece do 12 godina ukoliko drugi roditelj ima radnu obavezu)
- ✓ U skladu sa preporukama i mogućnostima i prirodom posla, omogućiti rad od kuće.
- ✓ Broj zaposlenih u radnom prostoru svesti na najmanji mogući broj, uz poštovanje broja zaposlenih koji mogu boraviti u radnom prostoru i bezbedan razmak od 2 metra između ljudi.
- ✓ Radne smene organizovati tako da se zaposleni iz smena ne preklapaju.
- ✓ Pre ulaska u radni prostor obavezna je dezinfekcija obuće.
- ✓ Često pranje ruku, toplom vodom i sapunom, minimum 20 sekundi, posebno nakon „rizičnog“ kontakta. U nedostatku vode i sapuna, koristiti dezinfekciona sredstva za ruke sa sadržajem minimum 60% alkohola.
- ✓ Izbegavati dodirivanje usta, nosa i očiju, osim maramicom i čistim rukama.
- ✓ Povremeno umivanje čistim rukama i ispiranje usta toplom vodom, čajem ili sredstvima za oralnu higijenu.
- ✓ Na ulazu u objekat obezbediti dezinfekciono sredstvo (preporuka 70% alkohol) kako bi svi koji ulazi mogli da dezinfikuju ruke/rukavice.

- ✓ Postaviti otirače natopljene dezinfekcionim sredstvom (preporuka 70% alkohol) na ulazu u objekat, gde je moguće.
- ✓ Vršiti često provetranje radnih i pomoćnih prostorija u kojima borave zaposleni.
- ✓ Upotrebene maske i rukavice odlagati u posebnu kesu, pa u kantu.
- ✓ Vršiti redovno čišćenje i dezinfekciju radnih površina, naročito stepeništa, rukohvate, kvake i dr, kao i površina opreme za rad sa kojom zaposleni dolaze u kontakt i sanitarnih čvorova.
- ✓ Sve vršioce usluga, npr. održavanje higijene objekta i FTO uključiti u sprovođenje bezbedonosno-higijenskih mera (povećati broj radnih sati ili uvesti dodatne termine za rad).
- ✓ Nakon svake sanitacije prostora dobro ga provetrirati. Mere sanitacije radnih i pomoćnih prostorija obavljati pre početka rada, u prekidima rada, u toku rada (preporuka na svaka 2h) i na kraju radne smene
- ✓ Pratiti informacije i preporuke putem dostupnih, zvaničnih izvora informisanja.
- ✓ Obezbediti kontakt sa zdravstvenom ustanovom koji bi se mogao odmah ostvariti u slučaju pojave „rizične“ situacije.

2.3. Preventivne mere prilikom sastanaka u skoli

Poslovna aktivnost zahteva stalnu komunikaciju sa zaposlenima, timski rad i grupne susrete sa poslovnim partnerima.

Prevenција širenja zaraze treba da podrži poslovne aktivnosti, pa su u datim okolnostima preduzete sledeće mere:

- ✓ Na ulaznim vratima u skolu su postavljena obaveštenja da je pri ulasku obavezna dezinfekcija ruku za sve (zaposlene i posetioce).
- ✓ Pojačana kontrolu ulaska u skolu
- ✓ Prilikom komunikacije izbegavati rukovanje
- ✓ Ograničeni su grupni poslovni sastanci.
- ✓ Za sastanke se koriste veće prostorije kako bi se između učesnika omogućila fizička distanca od minimalno 2 metra.
- ✓ Pre početka i nakon sastanka se provetrava i dezinfikuje prostorija (radne površine, kvake, korišćenu aparaturu itd.).
- ✓ Ograničeno je vreme trajanja sastanaka do maksimalno 20 minuta.
- ✓ Na sastanku ne služiti ništa od napitaka i hrane.
- ✓ Dati prednost komunikaciji putem telefona, interneta, konferencijskih poziva itd.

2.4. Interna higijena

Mora se raditi na podizanju svesti o značaju interne higijene koja obuhvata organizaciju i kontrolu:

- ✓ stanja i čistoće svih radnih površina,
- ✓ higijene sanitarnih prostorija,

- ✓ higijene ambalažnih materijala i površina sa kojima zaposleni i eksterna lica u kontakt,
- ✓ čuvanja i upotrebe hemikalija.

Internu higijenu sprovoditi prema sledećim uputstvima:

- ✓ Radni dan treba započeti sa prirodnim provetranjem radnog prostora, otvaranjem vrata i prozora.
- ✓ Svakodnevno, pre početka rada zaposleni mora prebrisati radne površine sa kojima dolazi u kontakt kao i opremu koju će koristiti.
- ✓ Za sve zaposlene koji rade u kancelariji važno je da se svakodnevno prebrišu radni stolovi, telefoni, tastature i "miš", heftalice, bušilice, hemijske olovke.
- ✓ U svakoj smeni u kojoj se organizuje rad mora se obezbediti da se čisti pod i sanitarni čvor. Podovi se peru vodom i detergentom.
- ✓ Najmanje jedan put u svakoj smeni se organizuje i dezinfekcija ovih površina. Krupne čvrste čestice se fizički otklanjaju sa poda, opreme i radnih površina čim se tu nađu.
- ✓ Obezbediti posebnu kantu za odlaganje upotrebljenih maski, rukavica i ubrusa.
- ✓ Kante sa komunalnim otpadom se moraju redovno prazniti svaki dan.
- ✓ Prilikom manipulacije sa otpadom obavezno je korišćenje zaštitne maske i rukavica.

2.5. Radne površine, čaše i druga oprema

- ✓ Smanjite kuvanje kafe i čaja na minimum.
- ✓ Za vreme pandemije ne koristite zajedničke čaše, šolje, escajg.
- ✓ Odmah nakon upotrebe svako od zaposlenih je u obavezi da sve što je koristio odmah i opere i skloni na mesto koje je određeno da koristi, kako ne bi došlo do mešanja predmeta koje koriste zaposleni.
- ✓ Za pranje čaša, šolja i drugih posuda i opreme koji se koriste za pripremu toplih i hladnih napitaka se koristi čista topla voda i deterdžent.

2.6. Higijenske mere kod korišćenje računara, mobilnih telefona i automobila

- ✓ Pre upotrebe računaru prebrisati tastaturu, „miš“ i podlogu za „miš“ 70% alkoholom. Nakon upotrebe računarske opreme ponovite isti postupak.
- ✓ Mobilni telefon je inače medij na kom se koncentriše najveći broj štetnih mikro organizama. Obrisati ga sa svih strana više puta u toku dana 70% alkoholom.
- ✓ Fiksne telefone prebrisati više puta u toku dana istim postupkom, a naročito telefonsku slušalicu.
- ✓ Prilikom dezinfikovanja površina koristiti zaštitne rukavice.
- ✓ U automobilu uvek držati sredstvo za dezinfekciju (najbolje 70% alkohol), papirne maramice ili papirni ubrus.
- ✓ Po ulasku u automobil, isprskati ruke i obuću sredstvom za dezinfekciju i staviti masku

- ✓ Pre izlaska iz automobila (po završetku vožnje) ponovo alkoholom isprskati ruke, upravljač, menjač i ključ od automobila.
- ✓ Nakon izlaska iz automobila, isprskati alkoholom automobilsko sedište.
- ✓ U automobilu izbegavati sedenje jedan pored drugog, već jedan iza drugog, najbolje dijagonalno.
- ✓ Preporuka je da se u automobilu prevoze najviše dve osobe i da koriste lična zaštitna sredstva.

2.7. Higijena zaposlenih

- ✓ Radna odeća zaposlenih mora da bude uredna i čista. Radnu odeću koju ste nosili, posle skidanja stavite u kesu i odnesite na pranje.
- ✓ Naročito je važna higijena ruku.
- ✓ Ruke treba prati toplom tekućom vodom i sapunom. Ruke se moraju prati što češće, a obavezno pre početka rada, pre pripreme i konzumiranja hrane, u svakom trenutku kada se zaprljaju ili kontaminiraju, posle upotrebe toaleta, i posebno često prilikom rada sa predmetima koje je diralo više ljudi, papirnom dokumentacijom, novcem i sl.

2.8. Higijena toaleta

- ✓ Toaleti se moraju više puta u toku smene čistiti i dezinfikovati uz upotrebu sredstava za dezinfekciju.
- ✓ U toaletima su obezbeđeni lavabo i sa higijenski ispravnom toplom i hladnom vodom, kao i sredstva za pranje ruku i papirni ubrusi za brisanje.
- ✓ U svaku kantu se moraju postaviti kese.
- ✓ Kese se ne smeju prepunjavati i moraju se redovno menjati.
- ✓ Kese koje se bacaju se moraju vezati i odložiti u kontejner sa komunalnim otpadom.
- ✓ **Zabranjeno je korišćenje zajedničkih krpa i peškira.**

2.9. Zaštitne rukavice

- ✓ Zaštitne rukavice štite od direktnog kontakta sa prljavim i inficiranim površinama samo ako se pravilno koriste.
- ✓ Ako sa njima dodirujete kontaminirane površine, a zatim telefon, olovku, svoje odelo, lice, alat, onda one ne mogu da spreče prenos infekcije.
- ✓ I kada nosite rukavice, perite ruke sa rukavicama i vršite i njihovu dezinfekciju.
- ✓ Rukavicama prenosite infekciju na sve površine koje dodirujete.
- ✓ Otvarajte vrata ako je moguće bez dodirivanja kvake (laktom), vrata gurnite telom, nogom, svetlo palite laktom, nadlakticom.
- ✓ Svako smanjenje kontakta daje šansu da se smanji prenos infekcije.

3. Zaštitne maske

- ✓ Zaštitne maske moraju da nose svi koji imaju respiratornu infekciju da bi se sprečilo da to prenose na druga lica.
- ✓ Nije svaka respiratorna infekcija izazavna koronavirusom, ali svako slabljenje imuniteta za nekoga može biti kobno.
- ✓ Zaštitne maske štite vas od direktnog udisanja infektivnih agenasa samo ako ih pravilno koristite.
- ✓ Jedna maska se može koristiti samo dok se ne ovlaži ili se ne ošteti mehanički (pocepa).
- ✓ Maska koja se skine više se ne može vraćati na lice i ponovo koristiti, osim platnene koja se može oprati otkuvavanjem.
- ✓ Zaštitna maska se ne sme odlagati na radne površine, u džep, ostavljati da visi oko vrata. Tako i sama postaje izvor infekcije

- ✓ Fiksirati masku u korenu nosa.
- ✓ Vezati je na potiljku i vratu.
- ✓ Proveriti da li maska dobro prijanja uz lice.
- ✓ Maska se zamenjuje kada postane vlažna.
- ✓ Platnena maska je za višekratnu upotrebu. Već korišćena maska se iskuvava na temperaturi 95°C (u mašini ili u kuhinjskoj posudi). Nakon iskuvavanja i sušenja, maska se pegla i spremna je za ponovno korišćenje.

Pravilno korišćenje zaštitnih rukavica:

- ✓ Nokti na rukama treba da su isečeni na kratko.
- ✓ Dok su vam rukavice na rukama nikako ne dodirivati lice i ne vezivati maske rukavicama kojima ste dodirivali površine oko sebe.
- ✓ Kada niste u mogućnosti da menjate rukavice posle kontakta, isprskajte ih 70% alkoholom.

Pravilno skidanje zaštitnih rukavica:

- ✓ Pre započinjanja skidanja rukavica obavezno ih dezinfikovati 70% alkoholom, postupcima kao kod higijene ruku.

Upotrebljene maske i rukavice, kao i iskorišćene ubruse koji se koriste za dezinfekciju radnih površina baciti u posebnu kesu, pa u kontejner.

4.1. Reagovanje u slučaju sumnje da je zaposleni zaražen COVID – 19

Pojavom prvih simptoma potrebno je:

- ✓ ukoliko primetite bilo koji simptom bolesti, potrebno je konsultovati lekara telefonom, bez nepotrebnih odlazaka (osim kada je to neophodno),
- ✓ koliko je moguće ograničiti kontakt sa zdravim osobama („samoizolacija", dok se ne utvrdi uzrok simptoma),
- ✓ sprečiti širenje kapljica respiratornog trakta prilikom kihanja i kašljanja (koristiti maramicu za jednokratnu upotrebu, odnosno kihanje u nadlakticu).
- ✓ ne dolaziti na posao ukoliko se kod vas jave tipični simptomi kao što su groznica, kašalj ili poteškoće sa disanjem.

4.2. Zadaci zaposlenih

- ✓ Da se prilagode i usvoje sve organizacione preventivne mere i sanitarno — tehničke preventivne mere, radi zaštite svog zdravlja i zdravlja osoba sa kojima su u bliskom kontaktu.
- ✓ Da se upoznaju sa svim preventivnim merama, opštim i posebnim, koje su sastvani deo ovog Plana.
- ✓ Ako kašljete ili kijate prekrijte nos i usta savijenim laktom ili papirnom maramicom ili ubrusom, odložite ubrus odmah nakon upotrebe i operite ruke;
- ✓ Uzdržite se od dodirivanja usta, nosa i očiju pre pranja ruku;
- ✓ Koristiti zaštitnu masku i zaštitne rukavice;
- ✓ Koristiti sredstva za dezinfekciju.

4.3. Zadaci učenika koji dolaze u skolu

- Pre dolaska u skolu potrebno je izmeriti temperaturu i ako je povišena ne dolaziti u skolu vec se javiti razrednom staresini i otici u Dom zdravlja
- Voditi racuna o licnoj higijeni (prati redovno ruke a obavezno pre ulaska u ucionice kao i pre napustanja skole)
- Izbegavati bliske kontakte kao i grupisanje
- Postovati socijalnu distancu od dva metra
- Mobilne telefone kao i sve ostale licne stvari redovno cistiti gelom za dezinfekciju
- Ne zadrzavati se bespotrebno u prostorijama skole
- Ako ste prehladjeni obavezno nosite zastitnu masku
- Ukoliko kasljete ili kijate, pokrijte usta i nos unutrašnjom stranom lakta

